

Latweefchhu Awises.

Ar augstas Geweschanas = Kummisiones siatu un nowehleschanu.

Nr. 51. Zettortdeena 18ta Dezember 1824.

No Pehterburges.

Tas Winanzministra kungs par teem lee-
leem pluhdeem 7ta November irr sinnamu dar-
rijis, ka gan leela kahde notifkusi, bet tatschu
ne tik leela, ka buhtu kahdas behdas jaturra,
ka kahds truhkums muhsu pilsakā zeltohs, jeb
ka andeleschana zaur to warren taptu aissneinta.
Ta leelaka apkahdeschana notifke pee zukkura,
pee kannepeem, pee sahls un pee pottasches.
Waldischana jau gahdajusi un wehl gahda, ka
ne kahds truhkums ne warr zeltees, un ka teem
maseem laudim, kas wissuwairak zeetufchi,
palihdsiba noteek. No zilwekeem kahdi 500
tanni nelaimiga deenā gallu dabbujuschi.

No scheem leeleem pluhdeem wehl dauds ko warr
stahsti, jo kur zilwei pa simts tuhksfoscuem
kohpā dsihwo, tur pee tahdahm breefinahm arr
dauds kas noteek. Weens apteekeru kungs,
kam leela andeleschana ar apteekes prezzehm
par wissu Kreewu semmi, un kas bij preefch
teem pluhdeem baggats fauzams, tanni nelai-
miga deenā wissu sawu mantu paspehlejis, jo
wissi tee pagrabi un spekeri, kur preefch
200,000 rubb. apteekes prezzes bija, ta ar
uhdeni peegahje pilni, ka wissu ismaitaja.
Pats ar 6scheem beedreem un diweem alg-
adscheem weenā pagrabbā strahdaja, gribbedams
ko glahbt, kad uhdeni jau augstaki pee pagrab-
ba lohgeem stahwedams ne kā paschi bij leeli,
glahees eespeede un ar warru eegahsehs; no
pagrappa ne gahje treppes us nammu aug-
scham, bet ween lauktā, kur ne drifksfleja iseet.
Tad pa laimi pascham fungam eeschahwahs
prahṭā, ka muhris, kas fcho pagrabbu no
ohtra jo masa atschfihre, ne warreja bees
buht, ka no teijenes treppes us augschu ejohht,
un weens atgahdajahs, ka winneem tēpatt
zirvis un dselu lauschama kahrt appaksch
muzzahm effoh, tohs ahtrumā dabbujuschi nu

strahda eeksch nahwes isbailehm, un ta winni
islausija zaurumu muhrē un isbehdsé nahwei
par to treppi, kas no ta masa pagrabba us
augschu gahje. — Weens iswoschitschiks jahje
us sirgu, kas pa uhdeni peldeja, bet kad tas-
sirdsinsch wahjisch bija, tad sahze grint. Nu
jahjeis turrejehs ar rohku pee schohga no deh-
leem, bet ne warredams ilgi turretees, eekritte
uhdeni, uhdens to atkal pazehle un nu turre-
jehs pee weena schohga stabba. Sits atjahje
ar stipri sirgu to glahbt, bet sirgs bihdamees
no ta zilweka galwas, ne bij peedabbujams
flaht, kamehr trescham zilwekam isdewahs to
iswoschitschiku glahbt.

Us weenu no teem augstakeem Pehterburges
tilleem dauds zilwei bij glahbusches, uhdeni
gahje pee abbahn tilts mallahm jau vahri,
widdū pasauls zilwei kā us masu fallu stah-
weja; par nelaimi wehl wissi tee sirgi, kas
tur apkahrt peldeja, arri gribbeja us scho fausu
tilts gabbalu glahbtees. Wissi zilwei tohs
gribbeja nobaidiht un atdsiht, bet par ohtru
pussi zitti sirgi ar barreem usnahze. Nu jau
dsihwa nahwe uhdeni wilnōs kā preefch azim
redseja, Deewo ween warreja libdseht un —
Winfch libdseja pateesi. Diwi leeli, warren
garri plohesti, kur seewas mehdse drahnes skal-
loht, atpeldeja; weens veegrushde breefnihi
pee tilts, ka drebbeja ween, tad grohsidamees
peelchrahbs pee weena namma eeprettum un nu
wissi tee zilwei par fcho plohesti kā par tiltu
aistezzeja us to nammu un par lohgeem wirseju
puffe, jo appakschajā wissi stahweja appaksch
uhdens, nammā eekahpe un isglahbjehs. —
Weena saldata seewa, kas pagrabbā, kā jau
masi laudis leelōs pilsatōs mehdōs darriht, mah-
joja, no rihta isgahjusi, diwi sihkus behrmus
pee maīses gabbala un uhdeni fruhsa bij pa-
mettusi. Kad uhdeni noplakke, tad tikkai

warreja sawā istabinā eetapt eekschā, un ne ko
zittu ne saganidja, ne kā abju noslikuschi behr-
nīnu likus tē atraſt. Bet raugi! Deewō
tohs bij isglahbis, mahte atrohn abbus behr-
nūs us galdu gulloſchus. Tee behrnini stahstija
mahtei, ka eesahkumā us frehslahm uskahpu-
ſchi, tad us galdu, un wiameem leeli ſineelli
bijuschi par to, ka frehſlas un zittas leetas par
istabu peldus apkahrt ween danzojuſchias, us
galdu winni kā us ploſtu effoht lihds greesteein
zelti, beidoſt winneem meegs effoht nahzis. —
Weens ſaldats no Beisera gardes us wakti stah-
wedams ne atstahje sawu plazzi, tikkai prett ak-
minu ſtabba atſpedijehs, bet uhdens winnūm
jau kahpe lihds fruhium, tad wiina ferſchants
to ar mohkahn isglahbe. Weens us kohku
bij uskahpis, uit jahdams iswoſchſchiks tam
dewe sawu ſirgu, pats nokahydamis un pakal
peldedams; abbi tappe isglahbti. — Taggad
leela palihdsiba un ſchehlaſtiba teem nelaimi-
geem no wiſfahm mallahm noteek. Jo wiſſi
ſteidsahs augſta Beisera un Beiserenu
preeſchihmei klausilt. Weena augſta gaspa-
ſcha irr dewuſi 100,000 rubb. Beisera gar-
des ſaldati 30,000 rubb. Englenderu beedriba
10,000 rubb. u. f. j. pr.

No Grohbines, IIITā Dezembera deenā.

No muhsu pusses atkal behdu wehſti jarak-
sta. Gan ta wehtra bija breeniga, ar ko
ſchis mehnefis fahzehs, bet mehs wehl jo leelu
effam taggad iſturrejufchi. Isgahjuschā ohr-
deenas nafti (no 8ta us 9tu Dezembera) tap-
pam mehs gan drihs wiſſi no wehtras riukſcha-
nas usmohdinati un fahjahn usturreti. Wiſſas
ehkas brakscheja, kas ween masa bija, kufe-
jabs un dafkina juunti ar birſchanu nobirre.
Dasch nabbadsinch no ſawahm mahjahn iſ-
mukta, dohmadams ka paſlabban ſagrufſchoht.
Kad deena ause, ak! ko redſeja! Noklahtus
juuntus, ſaſchlihbuschas ehkas, apkritiſchus
ſchohgus, ſalaustus kohkus wiſſur. Prett deen-
nas wiſſdu wehtra mittejabs, un tad jau war-
reja ſimmas dabbuht weens no ohra. Grohbines
pilſatā diwi frohgu ſteddeles faktiſchus,
un tannī weenā irr diwi ſirgi noſisti un zilweks
faſkahdehts. Basnizas juuntus dikti eeploſhiſts

raddahs. Grohbines muſchā weena laibara
puſſe bija fagahſta un aſtoni lohpu gabbali
noſisti. Leela paſchohbele, kas ittin jauna
bija, tappe isahrdita un ſalausta. Pilſatā
maſ ſtallitis pa pahru pehſchu no ſawas weetas
nohſt diſhts, un tas pats arri Kapſehdē noſi-
zis, kur arri laibara gabbali faktiſchis. Medſes upmallā weena buhdina, lihds ar
brangu leelu waddu, kas fungam peederreja,
tā juhrā erauts, ka ne winnas weetu wairs
ne ſum. No Grohbines us Leepaju pluhdu
dehl nemas ne warreja tap, un wiſſeem brau-
zejeem bija atpakkal jagreeſchahs. Prett wa-
karu uhdens atkal kritte, bet tilti bija pajelti
un zelſch ſtipri maitahts. Zittas mahjas jau
waijadſeja ar lohpeem glahbtees, jo uhdens
fehtas bija kahpis. Paschā Leepajā warren
leela pohtifchana vee ekahm un juniteem. Ulri-
tur ohſta uhdens lihds ſpihkerem bij kahpis un
jau zittos pagrabbos eetezzejis. Toinehr ſchis
pilſats tā gull, ka itt leela pahrluhſchana tur-
gan buht newarr. Paldeewō Deewam!
Leepajas ohſts irr jo ſtipraki wehl ewainohſts,
ne kā winnu reiſi; tilts atkal no pohtſihts.
Weens kuggis, ar ſinnu fehku peelahehts,
tappe tahu, lihds Vordehla nammu, uſdiſhts,
ohſts tilta un bolwerka ſtarpa eefprausts; put-
tas un wilni lihds maſtu galleem ſchahwahs.
Diwi par 16 deenahm isgahjuschas laiwas
atkal atpakkal nahkuſchus, ne warredamas
ſawn juhras zeltu ſtaigaht. No ta ſtrauteta
kugga ne pehdu wairs! Muhsu meschi irr
krittſchu kohku pilni, kā peebehti. Basnizas
funga jaukā preedeni, ko wiſſch kā dahrſu
kohp, irr ſchim̄i reiſe wairak ne kā 50 preedes
krittſchus un wiina reiſe tikkai aſtonas. No
ta ween warr redſeht, ka ſchi wehtra irr peez-
reis ſtipraka bijuſi, ne kā pirma. Mehs wiſſi
Deewu luhdſam, lai turpmak muhsu dſihwibū,
ehkas un mantu ſargadams uſturr un paglabba.

— 3.

* * *
Vohſts un behdas wiſſur! Woi arri no
ſwefchahm ſemmehm nedſirdam deewsgan?
Kad to, ko no turrenes ſajuht un kas Pehter-
burgē noſizzis, ar to ſaleek, ko Kurſemē
redſam, tad gan jaissauz: Ak! tu laimiga,

ak tu Deewa mihleta tehwu semmte! Wahzsemme trihs leelas uppes, kas scho gaddu pahrpluhsdamas besgalligu skahdi darrijuschas. Schihs uppes irr: Heinis, Wehseris un Elbuppe. Pirma zettahs no leeleet ledius kenneem Schweizeru semmte, un dauds zittas uppes usnem, kas arri kalminds meschöb zellahs. Schinnis kalmids nu zaur mihistu laiku, zaur pehrkoneem un leetu irr tas ledius kuffis un zaur teem maseem kalmi straumineem tahds pulks uhdene leela Hein- uppe peewests, ka ne ween winna patti, bet arri wissas masakas uppes pahrpluhduschas. Un brihnuns! Wahzsemme un Sprantschu semmte laudis redsejuschi, ka tee awotini, kas zitkahrt lehni tezzedami kalmus un plawas aplaistijuschi, taggad rohkas jeb ziffas resmuna no semmes issprahguschas, ittin ka wissi awoschi ta leela besdibben a buhtu patruhkuschi, ka Mohsus raksta. Winni Wahzsemmes pluhdi arri tadehl dauds jo bali, ne ka tee muhfaji, ka tur tas uhdens newaid tik ahtri krittis, ka pee mums; un kur uhdens ilgu laiku stahw, tur tas pohsts allaschin irr leelaks. Pee Wehsera un Elbes arri tas wehrä leekams, ka tee lautini, kas tur dsihwo, pa sawahm leijahm weetahm tik labbi juhras ka upju uhdensi ar leeleet dambeem noturr. Schee dambi irr augsti un stipri; winni to leiju arramu un plawu semmi apsarga, ka ne pahrpluhst, un ais winneem zilweku mahjas un zeemi. Kad nu uhdens pahr scheem dambjeem kahpi, jeb kad tee dambi tohp puschu rauti, tad gan prohtat, ka wisseem teem, kas ais winneem dsihwo, uhdensi jaflift. Tapatt arri dsihwo tee strahdneeki, tee Ollenderi. Dasch Kursemmes behrns gan fazzitu: Rauj johds! Tadhä weetä es ne maj ne dsihwotu, kur man dambi jadambe, lai uhdens ne nahk us plawahm, un drinwahm! Bet ta tee gudri Wahzsemneeki, Dahni un Ollenderi ne dohma! Tee taisa dambjus, turr brangus lohpus un baggatu plahwumu plauj; bet — winneem pluhdu laikds dauds japhulejahs un jahailojahs. Daudsreis winni strahdadami to uhdensi, kas griss pluhst, noturr, bet brihscham uhdens irr stipraks un par dambjeem ne behda. Tad nabbadsini pohstā eet, lihds kamehr zittä gadda askal no jauna

apdambejahs un sawas semmes ustaisa. Schinni gadda dauds tahdi dambi pahrrauti un nefakkama skahde zaur to notikkusi. Weetahm pee 8000 puhru weetahm irr pohstitas. Lai Deews stahw flahtu scheem nabbageem gohda-lautineem.

Jr no juhras pohsta leelas leetas dsird. Kad Kursemme kahda gadda 3 woi 4 laivas us feklumi useet, tad jau dauds; bet Englanderu semmte schinni ruddeni diwi werstas irr pee 25 laiwahm strautejuschas, un ka raksta, Englantes, Ollantes un Sprantschu semmes krasti ar laiwu gabbaleem irr ka apfehti. Zif tur eet mantas pohstā! Zif tur zilweki par nabbageem tappuschi, jeb uhdensi gallu dabbujuschi! Zif atraitnes, zif bahrini! Zif nessaitamas assaras! — Bet! — pazelleet sawas galwas us augschu! No augschenes nahk glahbschana un pestischana. Deewo tafs assaras schahwehs, winsch buhs bahrinu tehws un atraitau apgahdatais. Jerrefim us Deewu, winsch wissu labbu darrhys. Kad winsch to uhdensi faturr, tad tas issihf, un kad winsch to islaisch, tad tas to semmi apfahrt greesch. Pee winna irr spehks un pastahwiga buhschana. (Tafs 12, 15. 16.) — 3.

Teefas fluddina schanas.

Us pawehleschanu tafs Kaiserifas Majestet, ta Patvaldineeka wissas Kreewu Walsts u. t. j. pr., wissi parradu dwejti ta Muischzeem fainmeeka Andschu Fehkaba, kas pats grissbedams sawas mahjas nodohd, tohp scheitan no Gaiku pagasta teesas aizinati, lai ar sawahm taisnahm präfischananbm wissewchlaki lihds 5tu Wewrar 1825 Gaiku muischä atnahk, un tad to sagaida, kas pehz liskumeem taps spreests. Gaiku pagastu teesa, 5ta Dezember 1824. 3

(S. W.) + + + Kunge Andrei, pagasta mezzakais.
(Nr. 28.) + + + Brinku Indrik, teesas wihrs.
Eduard Becker, pagasta teesas skrihweris.

* * * Tai 22trå Mei f. g. Walteku kirspehle no Appusses muischhas walbischanas ta brihwa meita Lawihse sawas deenestas atlaisa tappe. Schi meita fleppen aiseedama sawu aisslehgutu lahdi Appusses muischä

pomette, kurra lahde no muischas wäldischanas tai pagasta teesai us paglabbaschanu nodohta tappe. Kad nu sdi meita Lawihse lihds scham laikam pehz sawas aisslehtas lahdes nei patti nahkusi, nedz prassijusi, arri ne weenam pasihstams kur winna taggad dshwo, tad tohp winnai sché sinnams darrihts: ja winna lihds 28tu Dezember f. g. sawu scheit Appusfes muischä pamestu lahdi prett aismakfaschanu tahs fluddinaschanas prettim ne nemmoht, ta tai pagasta lahdei par labbu uhruppä pahrdohsta tap. Appusfes muischas pagasta teesa 24tä November 1824. 2 (S. W.) ††† Vahkuss Aufs, pagasta wezzakais. Friedrich Hildebrand, pagasta teesas strihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Preeksch Dohbeles kirspehles irr pehz fanenfchanas un isdohschanas to grahmatu un awischu tas

Dohbeles pastes fungo Ewers no Dohbeles kirspehles kungeem apstiprinharts.

Dohbelé, 12tä Dezember 1824.

von Kleist.

* * *

Preeksch Lahdahm neddelahm weena melna semneefku kehwe us schihs muischas rohbeschahm kluä sakerta un kad pehz nosluddinaschanas eelsch Zelgawas un Dalbes bañizahm tomehr tas, kam peederr, lihds schim nam peeteizees, tad wehl scheitan tohp sinnamu darrihts, ka eelsch Gschahm neddelahm no tahs ap-pakfchrafstas deenas un pehz atlihdsfchanas to mafsu, kas schihs kehwes labbad isdohtas, to buhs prettim nemt, jo wehlaki ta us peederrigü teesu taps nosuhtita. Paulsgnades muischas waldischana 3schä November 1824. 2

S i n n a.

Muhfu Latweeschu Alwises taps arri par to nahkamu gaddu 1825 drukketas. Kam patihk winnas turreht, tam waijaga pee ta flahtaka pastes funga winnas apstelleht; jo Zelgawaä pee Steffenhagen tikkai tee taps ar sawahn Alwischu apstelleschanahm peenemti, kas warr ikneddelä sawu mummuri Steffenhagena nammä pretti nemt. Ta mafsa un scho Alwischu raktschana un ahriga buhschana paleek ta patt, ka preekschlaikä. Zelgawaä, 10tä Dezember 1824. 2

Tee Alwischu apgahdataji.

Naudas, Labbibas un Prezzu tirgus us plazzi. Rihge tannä 15tä Dezember 1824.

	Sudraba naudä. Rb. Kp.		Sudraba naudä. Rb. Kp.
3 Rubboli 73 ¹ / ₄ Kap. Papihru naudas geldeja	I —	I Pohds kannepu	I —
5 — Papihru naudas	I 33	linnu labbakas surtes	2 50
1 jauns Dahldeiris	—	— flittakas surtes	2 —
1 Puhrs rudsu	90	tabaka	75 —
1 — kweeschu	I 20	dselses	75 —
1 — meeschu	70	— fweesta	I 90
1 — meeschu = putrainu	I 30	muzza filku, preeschu muzzä	7 —
1 — aufu	55	— wihschnu muzzä	7 25
1 — kweeschu = miltu	I 80	sarkanas sahls	7 —
1 — bihdeletu rudsu = miltu	I 35	rupjas leddainas sahls	6 15
1 — rupju rudsu = miltu	— 90	rupjas baltas sahls	5 —
1 — firnu	I 20	fmalkas sahls	4 75
1 — linnu = sehklas	2 —	50 Groschi irr Warra jeb Papihres Rubbulis un Warra nauda stahw ar papihres naudu weenä mafsa.	
1 — kannepu = sehklas	I —		
1 — finnemu	2 —		

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: G. D. Braunschweig, Censor.
No. 548.